

OLIVIER MAK-BOUCHARD

MISTRALENS FORTÆLLING

Roman

Oversat af

Maj Dannemand

*Oversat efter : Olivier Mak-Bouchard, Le Dit du
Mistral*

© Editions Le Tripode, 2020

texte tekst

1. LOU GRAN CARRI Y LOU PITCHO CARRI

*Besættelsen af bjergets anden side
og de usynlige kvarterers dragen
Henri Bosco*

Jeg slukkede bilens lygter og stod ud af bilen. Det er altid et helt særligt øjeblik. Inde i bilen viser lygterne os kun mørket, og man hører ikke nattens lyde. Men i det øjeblik bildøren åbnes, er det en helt ny verden, som åbenbarer sig – det er ligesom når man tager en maske på og dykker med hovedet ned under vandet. Det er køligere. Man ser ikke bjerget lige med det samme, øjnene skelner endnu ikke forskellen mellem det stjernebestrøede mørke og bjergmassivets sorte ocean. En efter en kommer stjernerne genert til syne. Månen løfter sløret for bjergtoppene og dernæst bjergkammene, og man kan omsider skelne Luberonbjergenes masse. Man kan ikke rigtigt se den, men man kan fornemme den i det fjerne med sine lyde, der minder om en hvisken, med sit tykke krat, som modstår vore blikke, med sine dyr, som, man forestiller sig vandre rundt i mørket og nyde nattens kølighed. Det er foruroligende. For mørket og stilheden skjuler dårligt, alt det, som er til stede, som lurser, på vagt, men som forbliver usynligt.

Jeg bliver stående og læner mig op af bilen et par minutter for at nyde bjergets tilstedeværelse. Om dagen er det anderledes – mere påtrængende, solens overvældende varme, lyset, som tvinger én til at knibe øjnene sammen. Det er det tidspunkt på dagen, hvor jeg kan nyde at være alene, en sort

flod, som man krydser, idet man efterlader alle dagens problemer på den anden bred.

Nå ja, alene, det er så meget sagt. Det er altid på dette tidspunkt, at Husaren kommer og vimser rundt om mine ben.

Husaren blev en del af mit liv under temmelig uventede omstændigheder. For enden af haven stod en gammel Peugeot J7, som var fuld af brombærranker og ukrudt. En lørdag morgen ringede telefonen, og det var Hr. Sécaillat, vores nabo, som bor nede for enden af vejen.

”Jeg kører på lossepladsen med en trailer fuld af ragelse, og hvis De er indforstået med det, vil jeg benytte lejligheden til at tage Deres gamle J7 med.”

Jeg tøvede lidt. Lastbilen stammede fra min bedstefars tid. Han havde brugt den til at transportere de små tremmekasser, når det var markedsdag, med mig ovenpå. Trods brombærrankerne og ukrudtet var den en del af min arv. Jeg svarede nej, men for at undgå tilfælde af stivkrampe sagde min hustru Blanche ja, og den gamle J7 blev kørt bort.

Vi så liget forsvinde med Hr. Sécaillat i et sving, idet Husaren dukkede frem og kom gående op ad vores vej med lave egetræer plantet langs kanten. Ved en senere lejlighed spurgte jeg Hr. Sécaillat, om han havde set denne kat, da han kørte J7'eren væk. Han svarede nej og sagde, at han i øvrigt aldrig havde set den i området. Han ville have bemærket den. Husaren er en stor kat, som er helt hvid på nær dens poter, som er sorte helt op til knæene. Det var derfor vi gav ham navnet Husaren. Han lignede en alpejæger med store sorte læderstøvler, som vandrede langs Pestmuren. Hvorom alting er, så kom Husaren denne dag gående op ad vores vej, kampberedt med taktfaste skridt, han overhalede os uden besvær og gik helt op til vores hoveddør. Han ventede på os på dørmåtten, stolt over sin nye titel, som vi endnu ikke kendte til: Herren i huset.

Altså kom Husaren på vanlig vis hen og vimsede rundt om mig, så snart jeg steg ud af bilen. Når katte ikke har ry for at være lige så trofaste, som deres fætre hundene, så er Husaren undtagelsen, der bekræfter reglen. Jeg har altid undret mig over, hvordan han bærer sig ad med at være der, når jeg kommer hjem, trofast på sin post. Jeg har ingen faste tider, og det hænder, jeg kommer sent hjem. Jeg forestiller mig, at dyret ved solnedgang begynder at holde øje med vores vej fra et huld i den kratbevoksede hede, hvor den ligger på lur og lytter efter motorens brummen.

Efter at have vimset rundt et stykke tid, afslutter Husaren officielt genforeningen og sætter retning mod huset, idet han går foran og viser vejen. Det beklager jeg mig ikke over. Mine øjne har stadig ikke vænnet sig helt til mørket, og min kattefører hjælper mig med at undgå forræderiske træ-rødder. Vi tilbagelægger et stykke af vejen sammen i mørket og går forbi det lille bassin. Tudserne kalder på hinanden hele natten dernede uden nogensinde at se hinanden. De tier et øjeblik, mens vi passerer forbi, hvorefter de starter igen, ligeså snart vi er gået forbi dem.

Blanche kommer hjem fra arbejde efter mig. Jeg har således tid til at dække bord og forberede aftensmaden. Aftenens menu byder på croque-monsieur med en agurkesalat, for at undgå noget, der ligger alt for tungt i maven. Åbningen af køleskabet bliver et øjeblik med megen hykleri. Jeg ser, hvad der er, og overvejer, hvad jeg skal lave, mens Husaren sætter himmel og jord i bevægelse foran mig. Han ved ellers godt, at han ikke får noget. Jeg sætter en ære i ikke at give ham noget at spise før middagen er overstået. Det er min far, som har lært mig denne regel: menneskene først, og derefter dyrene. Hvis han så den plads, som Husaren tager på sofaen i stuen, ville han vende sig i sin grav.

Min hustru kom hjem og vi gik til bords. Hun elsker croque-monsieur, men er ikke vildt begejstret for agurk, så

det er et godt kompromis. Husaren tronedede på vanlig vis over for bordet med poterne fremme og lukkede øjne. Man skal ikke sætte sin lid til hans forstillede udtryk af uinteresseret sfinks. Dyret er altid parat til at styrte afsted efter det mindste stykke skinke, som falder på gulvet. Min hustru tog den sidste croque-monsieur og lod mig afslutte salaten. Jeg lyttede til, at hun fortalte mig om sin dag, mens jeg dyppede en humpel brød i den sidste dressing i salatskålens bund. Det er en skik, som jeg har arvet fra min barndom, og som jeg ikke er holdt op med at følge i årenes løb: hvis du har spist op, må du suge den sidste sovs eller dressing op med et stykke brød. Dette privilegium var genstand for bitre forhandlinger med mine to brødre, Franck og Andréas. Jeg er den midterste bror, den værste position. Den ældste har en naturlig autoritet og udtrykker sin mening om alt, hvorimod den yngste aldrig undlader at gøre krav på sin ret over for forældrene. Sagt på en anden måde, så er det ikke særligt ofte, at jeg har haft mulighed for at skrabe den sidste sovs op med brødet i min barndom, og jeg må derfor kompensere for fortidens forpassede muligheder.

De huslige pligter er opdelt efter et non-aggressions-princip: jeg står for madlavningen, Blanche for opvasken. En tillægsbestemmelse tildeler mig Husarens forplejning. Jeg tog derfor resten af skinken, fandt en dåse tun frem, blandede det hele i hans skål og åbnede glasdøren til terrassen. Om vinteren spiser Husaren i køkkenet og sover i garagen i en kurv, der står oven på græsslåmaskinen, som vi aldrig benytter. Om sommeren spiser og sover han udenfor.

Da jeg havde givet ham maden, blev jeg udenfor og lyttede til nattens lyde. Natten glimtede. Slinger af stjerner bugtede sig i nattens hav, deres skæl blev kastet tilbage i esoteriske konstellationer. Jeg har aldrig været særligt god til at læse stjernerne. Jeg er nærsynet som en muldvarp, og desuden ved jeg ganske enkelt ikke noget om emnet. Franck

og Andréas skændtes om at finde Cassiopeia, og det var lige med nød og næppe, at jeg kunne finde aftenstjernen. Denne aften lykkedes det mig at gøre mit allerbedste: jeg genkendte Store Bjørn og Lille Bjørn. Jeg lukkede skodderne og overlod Husaren til sin middag.

2. HUSAREN UNDER STORMEN

*Når vi sover, vågner en mystisk
verden i ensomhed og stilhed
Alphonse Daudet*

Det var ikke tordenen, som fik mig til at åbne øjnene, men lyden fra regnen. Blanche sov stadig, stormen havde ikke vækket hende. Regnen lavede en taktfast lyd, intens og regelmæssig. Jeg stod op, forsøgte at undgå at forstyrre min hustru og gik ned i køkkenet. Regnen morede sig hjerteligt. Trods nattens mørke, kunne jeg se de store vanddråber, der vaskede vores vindue. Tordenens buldren kunne høres i det fjerne, men der sås ingen lyn. Stormen så ud til at være over Caseneuve og nærmede sig. Gennem regnens trommen hørtes fyrretræernes knirken, når vinden ruskede i dem, og de gamle tegl bevægede sig. Jeg var ikke bange, men at kigge ud på regnen, der falder, er noget andet end at mærke et tordennejr passere hen over ens hoved. Det kan sammenlignes med at stå på vagt i fredstid eller i krigstid.

Pludselig blev natten oplyst af et lyn. Det skabte et fantastisk sort-hvid fotografi i nogle få sekunder, som forsvandt lige så hurtigt, som det var opstået. Lynet havde oplyst haven og svømmebassinet og stenmuren, som adskiller vores grund fra Hr. Sécaillats. I et splitsekund trådte Husarens silhuet tydeligt frem. Han gik i profil på en af kirsebærmarkens terrasser. Mørket vendte tilbage og med det en stor undren. Jeg forventede ikke at se Husaren springe rundt under regnen i en sådan nat. Jeg havde snarere forestillet mig ham ligge og

sove i garagen, hvor han kan gå ind gennem et gammelt ødelagt vindue.

Jeg åbnede glas døren og forsøgte at kalde på ham uden at vække Blanche, men regnen druknede mit forsøg. Jeg begyndte at tvivle på det, jeg havde set, efterhånden som billedets indtryk aftog på mine nethinder, og mørket vendte tilbage. Jeg var slet ikke sikker længere. Det kunne ikke være Husaren. Det var nok bare stenenes skygge, jeg havde set. Jeg blev stående et øjeblik og støttede med albuerne mod vinduet, mens jeg spejdede efter et nyt lyn for at være helt på det rene med, hvad jeg havde set. Men uvejret drev nu over mod Saint-Saturnin, og bragene blev mere og mere fjerne.

Jeg var dog stadig ikke klar til at gå tilbage i seng. Synet blev ved med at optage mine tanker og smuttede ind under mine øjenlågs gardiner, hver gang jeg lukkede mine øjne. Under alle omstændigheder havde jeg brug for noget varmt. Efterdønningerne af eftermiddagens varme og uvejret havde afkølet luften. En smule feber var ikke langt borte og risikerede at stikke næsen frem i morgen tidlig. En *aïgo bouldo** ville hjælpe mig med at holde sygdommen på afstand. Min bedstefar tilberedte sig en sådan drik hver søndag aften. Den gav ham kræfter til den kommende uge, og "qu'a de sauvi din soun jardin a pas besoun de médecin**", sagde han.

Jeg tog seks fed hvidløg i spisekammeret, skar dem i små stykker, hvorefter jeg pressede dem med skeen. Jeg lod dem koge i en snes minutter med salt, olivenolie, salvie og to laurbærblade. Vanddampen omsluttede mit ansigt og optog lidt efter lidt hvidløget og salviens kræfter. Vandet mistede

* kogt hvidløg

** den, som har salvie i sin have, har ikke brug for en læge

sin gennemsigtige farve. Jeg slukkede for ilden, lod drikken køle af et øjeblik, hvorefter jeg skænkede mig en stor kop.

Jeg åbnede køkkenets glasdør og gik ud på terrassen med min *aïgo bouvido*. Stormen havde efterladt sin duft, inden den tog videre. Den natlige ozon piskede imod mig ligesom jodduften ved havets bred. Jeg havde lyst til at trække vejret dybt ned i lungerne og lade mig gennemtrænge af dette alkymistiske velvære. Jeg tænkte allerede på den tilfredsstillelse jeg ville føle næste morgen, når jeg ville gå ud og slå på regnvandsbeholderen i jern hele vejen nede fra og op, og jeg ville høre den karakteristiske lyd, som indikerer vandniveauet. Jeg tog en liggestol frem fra halvtaget og begyndte at nippe til drikken i små slurke.

Jeg kaldte lavmælt på Husaren med små lokke-lyde, som jeg sendte ud i mørket. Det var spildt umage, han var som sunket i jorden. Der hørtes ikke en lyd. Markgræshopperne, fårekyltingerne, frøerne og selv vinden var helt stille, som var de bange for at få uvejret til at vende tilbage, ligesom skoleelever, der venter på deres syge lærer.

*

Da det blev morgen, regnede det fortsat. Det var lørdag, alarmen på mit vækkeur var slået fra. Som altid, når jeg sover længe, vågnede jeg flere gange og faldt i søvn igen efter et lille stykke tid. Første gang tænker man, at det stadig er tidligt, at det stadig må være nat, og at det er derfor, at regnen ikke er stoppet endnu. Anden gang er man ikke sikker på, om man hører rigtigt. Der høres en stille lyd, en fin støvregn, det er alt. Den næste gang er lyset, der kommer ind gennem skodderne, mere og mere insisterende, og man er nødt til at se realiteterne i øjnene – det bliver en elendig dag, det regner.

To følelser udkæmpede en duel på min hovedpude. Den triste tanke, at vejrudsigten ville ødelægge lørdagen, og overraskelsen – her sidst på sommeren er voldsomme uvejr ikke ualmindelige, men de er til gengæld meget kortvarige. Under alle omstændigheder var det tid til at stå op. Der var ikke andet at gøre, end at sætte sig og se på regnen med en kop kaffe.

Vi er svorne tilhængere af italiensk kaffe. I ugens løb er jeg ikke vanskelig, og hver morgen drikker jeg den tynde kaffe, som de tilbereder på arbejdet. Jeg er længe om at komme i omdrejninger, og den hjælper mig med at forbinde neuronerne. Det er anderledes i weekenden – da er det slut med den tynde kaffe, og espressoen bydes velkommen. Vi har en morkakande, den ottekantede i aluminium. Det tog os nogen tid at tæmme den. Selv efter alle disse år er kaffen, der smager som at række tungen ud ad vinduet aldrig langt væk. Denne gang var resultatet på højde med forventningerne. Jeg skænkede mig en lille kop og hældte sukker i med en lille blikke.

Blanche var allerede oppe og arbejdede på computeren. Jeg begyndte at drikke, mens jeg lænede mig op ad vinduet i spisestuen. Store grå og sorte skyer dækkede Luberonbjergenes tinder og gav massivets skrån timer et dystert udseende. Det var først efter et par minutter, at jeg mindedes gårsdagens sort-hvid fotografi, hvor Husaren sprang rundt på stenene, som blev oplyst af lynene. Jeg havde ikke tænkt på det før nu.

”Har du set Husaren her til morgen?”

”Ja, han trommede på garageporten, da jeg stod op.”

”Er han her stadig, eller er han gået ud?”

”I det vejr? Hvordan kan du få den idé? Han ligger og tager sig en lur på lænestolen i stuen. Du har for øvrigt ret, vi må holde øje med, at han ikke tisser i smug ligesom sidste gang. Du skulle tage at lukke ham ud.”

Der lå han rullet sammen i en kugle på den sædvanlige lænestol. Jeg aede ham med fingerspidsen mellem de to øjenbryn, førte hånden op mellem ørene og hele vejen ned langs rygbenet. Han strakte sig, mens han skubbede til usynlige mus med enden af poterne. Jeg spurgte ham, hvor han havde tilbragt natten, og om det var *ham*, som jeg havde set more sig med at danse farandole mellem lynene på Hr. Sécaillats mark. Han åbnede øjnene og så på mig med et vredt blik, sådan et som folk kan sende, hvis de bliver forstyrret under deres middagssøvn. Jeg tog ham op på mine knæ for at slutte fred, og han begyndte at spinde.

Jeg tændte for vores gamle transistorradio og lyttede til den lokale radiokanal, Radio France Vaucluse, som præsenterede morgens nyheder én for én. Stormen havde forårsaget store skader, de offentlige beredskaber havde travlt. I nærheden af Cadenet havde et jordskred fejlet et stykke vej væk. I Apt lavede Calavonfloden gale streger. Den steg time for time, og det tegnede til, at den ville gå over sine bredder omkring middag. Politiet havde fjernet de uforsigtige personers biler, som stadig holdt parkeret langs flodbredden. Rådhuset havde oprettet en hotline med oplysninger om situationen. Radioværten skiftede over til sportsresultaterne.

Jeg lyttede ikke længere, lullet af Husarens spinderi spekulerede jeg over, hvad Calavonfloden ville grave frem denne gang. Ved de sidste oversvømmelser havde vandmasserne afdækket ruinerne af en grav fra den tidlige stenalder lidt længere nede i dalen, tæt ved Lumières. Det var uventet. Der fandtes talrige gallo-romerske levninger ved Apta Julia, Apta la Romaine, hvorimod sporene efter en endnu mere fjern fortid langs Via Domitia var mere sjældne. Jeg har aldrig taget mig tid til at tage over og se denne grav, som ikke desto mindre havde været på forsiden af den lokale presse. Det var på præcis det samme sted, hvor min far en morgen for tredive år siden havde taget mine brødre og mig hen for at iagttage

Calavonbæverne. På dette sted tvinger slettens flade niveau bjergstrømmen til at slå store sving, som er ideelle for deres dæmninger. Vi havde set tre bævere, som var travlt optaget i morgens kølighed. Vi var særligt imponerede over deres gnavetænder og deres flade haler. Lige så snart de havde afsluttet et stykke arbejde, vendte de sig rundt og forstærkede deres vandkonstruktioner med store haleslag. Jeg iagttog dem, mens jeg stod og klamrede mig til min fars ben og forestillede mig ham i sit værksted – den utrættelige gør-det-selv-mand - hvor han ordnede sit værktøj og med tilfredshed i stemmen sagde: "Det som er gjort, skal ikke længere gøres".

Hans stemme genlød stadig i mit hoved, da det bankede på døren. Da vi ikke ventede nogen, undrede jeg mig over, hvem det kunne være. Jeg skubbede forsigtig Husaren hen mod lænestolens kant og gik over for at åbne døren. Stor var min overraskelse, da jeg så Hr. Sécaillat stå gennemblødt til skindet på min dørmåtte.

"Kom, der er noget jeg må vise Dem", sagde han roligt.

[...]